

עטרת שלום

עלון שבועי שיעורי מוסדות קאמרגא בארה"ק – בנושאים כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א
רח' ארזי הבירה 48 ירושלים
פרשת וישלח

בס"ד, עש"ק פרשת וישלח
י"ג כסלו תשע"ב – שנה ג' גליון צ"ח

זמני הדלקת הנרות ומוצי"ש

הרה"ג מוצי"ש ר"ת	ירושלים	בני ברק	ניו יורק	מונטריאל
4:00	5:15	5:49	5:52	5:41
5:53	5:16	5:14	5:00	

נא לשמור על קדושת הגליון

עטרת ראשנו

דברי תורה מכ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

וַיִּשְׁלַח יַעֲקֹב מַלְאָכָיִם לְפָנָיו אֶל עֶשָׂו אָחִיו אֲרֻצָּה שִׁעִיר שְׂדֵה אָדָם (לב ד).

במשניות אבות (פ"ד מי"א) העושה מצוה אחת קונה לו פרקליט אחד. וזהו המלאכים ששלח יעקב לעשו, היתה מאותן המלאכים שנבראו ע"י התרי"ג מצות שקיים. ולכן אמר יעקב אבינו לעשו שעכשיו אני רוצה לתקן את החלקים והניצו"ק שטמון אצלך, כדי שיתוקן כל הגאולה פרטית שלי.

וזה שאמר בה תאמרו"ן לאדני לעשו שהדעת זקנים הנ"ל אומר שהיה פגם באמרו אדני, אבל גם באמרו אדני מרומז לתיקון בגאולה פרטית שרצה יעקב אבינו לתקן, וכמו שאמר מרן הבעש"ט הקדוש זי"ע (בעש"ט עה"ת חיי שרה ב') שאין לך שום תיבה בתורה שאינו סובל שני משמעות ע"ש. ולכן מרומז ג"כ התיקון, משום שאדני מרמז לשם אדני, והחולם שיש באדני"ו הוא במקום וא"ו הניקוד כידוע, ואות וא"ו משם הוי"וה הוא ז"א והוא עצמו בסוד שם הוי"וה (פע"ה שער אמן פ"א ועיין עוד באור עינים), אם כן מרומז כאן היחוד של שם הוי"וה אדני, המרמז לייחד ולקשר ולקדש ולעלות כל דבר גשמי, ולעלות את הניצו"ק הנמצאים שם שהתרחקו עד מאוד, וזה רצה יעקב אבינו לעלותם.

אבל המלאכים השיבו ליעקב אבינו וגם הלך לקראתך וארבע מאות איש עמו וראה יעקב שלא יכול לעשות עכשיו התיקון, ולכן אמר עד אשר אבא אל אדני שעירה (לג יד) שאז יהיה התיקון השלם בב"א.

(רעוא דרעוין תש"ס לפ"ק)

השלם, כמבואר בעץ חיים (שער אנ"ך פ"ג) וז"ל: והנה אלו המלאכים עדיין לא נגמרו להתברר עד ימות המשיח, כי אז יובררו לגמרי והסיגים יתבטלו, בסוד בלע המות לנצח, והטוב שבהם יתברר ויתחבר עם הקדושה, אשר בהמשך זמן זה מתברר מעט מעט בכל יום ובביאת המשיח יושלמו להתברר.

וזה מבואר בשם מרן הבעש"ט הקדוש זי"ע (בעש"ט עה"ת בראשית קס"ו) על הפסוק 'קרכה אל נפשי גאלה' (תהלים סט"ט), שהוא תפלה על גאולה פרטית של הנפש שלו מגלות יצר הרע, וכשיגאל כל אחד ואחד גאולה פרטית, אזי ממילא יהיה אחר כך גאולה כללית עיי"ש.

וזהו שרצה יעקב אבינו לתקן את הניצו"ק השייכים לנפשו ואז יהיה לו גאולה פרטית, כי כלול בתוכו התיקון הפרטית של הוי"ו"ן מלכין קדמאין, כי כמו שמצוה אחת כלול בתוכו כל המצוות, כמו שאומרים לפני כל מצוה ותרי"ג המצוות התלויה בה, כמו כן בתיקון הוי"ו"ן מלכין הנכלל בכל עבירה ובכל אדם בבחינת גאולה פרטית הנ"ל.

ולפי כל זה אפשר לבאר למה שלח יעקב אבינו לומר לעשו שתרי"ג מצות שמרתי, שיעקב אבינו בא לרמוז שתיקנתי את עצמי אצל לבן הרשע את החלקים והניצו"ק שהיה טמון אצלו וגאלתי אותם משם, וזאת עשיתי ע"י התרי"ג מצות שמרתי כשהייתי אצלו, ולכך שלח יעקב אבינו מלאכים ממש, כי המלאכים נעשו ע"י התיקון שעשיתי אצל לבן, כמובא

פירש רש"י מלאכים ממש. יש להבין למה באמת שלח יעקב מלאכים ממש אל עשו, שהיה די לו בשליחות אנשים ולשום דבריו בפיהם איך יאמרו לעשו ולא היה לו להטריח את המלאכים.

ועוד פרש"י על הפסוק עם לבן גרתי ד"א 'גרתי בגי' תרי"ג, כלומר עם לבן הרשע גרתי ותרי"ג מצות שמרתי, ולא למדתי ממעשיו הרעים. וגם בזה קשה על מה שלח אליו לומר כזאת, והאם בזה יתרצה עשו להתפייס איתו, ואם עבור זה ייהפך לו לאוהב, הלא יוסיף לשנוא אותו כי כן דרך הרשעים לשנוא את עובדי השם.

ואפשר לומר בהקדים לבאר דברי הדעת זקנים מבעלי התוספות, בתחלת הפרשה וז"ל: ולפי שקראו אדון נענש, אמר לו יתברך אני אמרתי 'ורב יעבוד צעיר' (כה נג) ואתה קראתו אדון שמונה פעמים, שכן תמצא בפרשה, חיך שימלכו שמונה מלאכים מעשו. קודם שימלך מלך על ישראל, והיינו דכתיב בסוף הפרשה 'ואלה המלאכים אשר מלכו בארץ אדום לפני מלך מלך לבני ישראל' (לו לא).

והביאור בדבריו, שהרי כל מי פוגם ח"ו ועובר על רצון הבורא יתברך שמו ויתעלה, הוא מוסיף על שבירת הכלים שהיה בתחילת בריאת העולם, שהם אלו המלאכים המוזכרים בסוף הפרשה כמבואר בארוכה בכתבי מרן הארז"ל (עץ חיים דרוש נקודות פ"ד) עיי"ש, היינו שמוריד עוד ניצו"ק אל תוך הקלי, ומזה משתלשלים כל הפגמים והרע. ולאחר שיתוקן כל הוי"ו"ן המלאכים יבוא מלך המשיח ויהיה התיקון

עטרת פז

אמרות טהרות מרבתינו זי"ע

**וַיְהִי לִי שׁוֹר וַחֲמֹר עֹאן וְעֶבֶד וְשִׁפְחָה
וְאֲשֶׁלְחָה לְהַגִּיד לְאֲדֹנָי לְמִצְאָה חֹן בְּעֵינַיִךְ
(לכ ז).**

יעקב כוונתו למעלה בקדושה, ויהי לי שור וחמור העוסק בתורה כשור לעול אף שלא לשמה, הכל שלי הוא ולא שלך כלל. וחמור עמום במצות ובמעשים טובים אף שלא לשמה, הכל שלי הוא, ואין לך חלק בו. וכן צאן קדשים עמא דארעא המשוּלם לערבה, הכל שלי, כי הכופר בעבודה זרה כאילו קיים כל התורה (ילקוט ש"ש במדבר רמז תשמח), וכן צאן מורה על היחוד (כמאמר הבעש"ט, הובא בדגל מחנה אפרים וישב) איש פשוט מקבל יחוד שמו ואמונה באלהיו וכופר בעבודה זרה, הכל הוא חלקו בקדושה, וכן עבד לקבל פרס, ושפחה כמו כן הכל שלי בקדושה ואין לך חלק בהם כלל, קדושים הם לאלהיהם, ואם עשו ממעה עצמה וסוכר ששלח לו שלא נתקיים בו ברכות יצחק, מה לו בזה.

(זהר ח' מרבינו יצחק אייזיק מקאמרנא)

**וַיִּבְרָא יַעֲקֹב מֵאֵד וַיַּצְרֵר לוֹ וַיַּחֲזֵק אֶת הָעָם
אֲשֶׁר אֵתוֹ וְגו' (לכ ח).**

ענין יראה שמעתי ממורי [הבעש"ט] (תולדות יעקב יוסף ראה קע"ג). לבאר ענין קושיית פילוסוף, מאחר שהקב"ה נקרא נורא למה צריך לצוות בתורה על היראה, הא יבוא ממילא כמו יראת מלך בשר ודם שהוא ממילא. וביאר מורי, כי ענין היראה הוא ירא מן העדר כבוד ועושר ומיתות בנין ויסורי, ואחר ההעדר אין יראה, והנה יראה זאת הוא יראה חיצונית שהוא בכל הנבראים, האריה ירא מן מפנעי, וכלב מן האריה, ועכבר מן חתול, וכיוצא בזה באדם ירא מן פנעי הזמן. ולמעלה מזה יש יראה פנימיות יראת הבורא יתברך, וכל יראה חיצונית הבאה אל האדם, הוא כדי לעורר אותו אל היראה הפנימיות, והוא חסד השם שואל ומבקש מאדם שיתעורר מזה אל יראת שמים, וההעדר ביראה הפנימיות שידבק עצמו אל חי החיים, ושם הוא העדר המציאות. וביראה חיצונית, אם כבר מת אין לו יראה מן המיתה, ורשעים קרויים מתים אין להם יראה מן המיתה, ורשעים קרויים מתים אין להם יראה כי כבר מתו. ומה שהקב"ה מצוה על יראה, הוא על יראה פנימיות, שמיראה חיצונית יתעורר עצמו אל יראה פנימיות למנעד דאיהו רב ושליט עקרא ושרשא דכל עלמין (וזה"ק היא יא), ושיהיה ירא מן העדר החיים תורה ומצות כי הם חיד, וזהו כל ויירא שבתורה בשני יודי"ן, שיבוא מיראה חיצונית אל יראת פנימיות יראת שמים, ויתחבר יראה עם נורא. וכשמתגברין עליו הדינים, והיצר מתגרה בו לעשות עבירה אי

עטרת חכמים

עיונים וביאורים מרבתינו זי"ע

**וַיַּצֵּא אֹתָם לְאֹמֶר כַּה תֹּאמְרוּן לְאֲדֹנָי לְעֵשׂוֹ כַּה
אָמַר עֶבְדְּךָ יַעֲקֹב עִם לִבּוֹ גְּרָתִי וְאַחַר עַד עָתָה
(לכ ה).**

פירש"י ז"ל ותר"ג מצות שמרתי, ולא למדתי ממעשיו הרעים ע"כ. ולכאורה דברי רש"י ז"ל צריכין ביאור ויש לדקדק הרבה דקדוקים.

(א) לכאורה, וכי יעקב צדיק גמור בחיר האבות ילמד ממעשיו של לבן ח"ו.

(ב) יש לדקדק, מפני מה אמר ממעשיו הרעים, הא בעצמינו ידענו שמעשיו היו רעים.

(ג) גם מה משמענו רש"י ז"ל ששלח להגיד לעשו ששמר תר"ג מצות, וכי עשו הרשע יתפעל מזה, וכי נפקא מינה לו לעשו אם יעקב שמר תר"ג מצות אם לאו.

ובס"ד נתרן הנה מבואר בדברי חז"ל (ברכות ד.) דרוד המע"ה אמר, אני מעיר את השחר ואין השחר מעיר אותי.

שהוא מקיץ את עצמו לעבודת הבורא כל העולמים קודם שהאיר השחר, ואינו צריך להתעורר ע"י זריחת השחר, היינו שהוא מתעורר מעצמו לעבודת הבורא ית"ש ואינו צריך להתעורר מאחרים. והנה מבואר בסה"ק פירוש מש"כ 'מאיבי תחכמני' (תהלים קט זח), היינו שהאיש הישראלי צריך לקחת לו מוסר לעבודת הבורא כל העולמים בחשקות ובאהבה גדולה בכל חושי וכווחותיו, כמו שמצאנו שהרשעים עושים עבירה בחשק גדול ולא נחים ולא שקטים לעשות העבירה, כמו כן יקח מוסר השכל לעבודת השי"ת, וזהו 'מאויבי' מהרשעים 'תחכמני' יוכל לקחת מוסר איך לעבוד את הבורא ית"ש, כמו שהרשעים העושים העבירות, ולכן ברא הקב"ה בעוה"ז רשעים, שיוכל לקחת משל מהם.

אבל זו אינו מדריגה גדולה, והיו כמו השחר מעיר אותך, אבל צדיקים גדולים מתעוררים מעצמם, ואינם צריכין לקחת משל מן הרשעים, א"כ לשיטתם אינם צריכין רשעים בעולם, שע"י מעשיהם הרעים יתעוררו לעבודת השי"ת, כי מעצמם מתעוררים, וזה מרמז רש"י ז"ל שיעקב אע"ה שלח לעשו שאל ידמה כי צריך יעקב את עשו, כדי שיוכל יעקב לקחת משל ממנו איך לעבוד את השי"ת, כמו שעשו עושה עבירות בחשקות, כמו כן יעקב, א"כ יש צורך לעשו הרשע בעוה"ז, בכדי שיעקב יקח ממנו משל משום 'מאיבי תחכמני'.

וזה שלח לו יעקב עם לבן גרתי ותר"ג מצות שמרתי, ולא למדתי ממעשיו הרעים, שלא הייתי צריך להתעורר מעשיו הרעים, רק מתעוררתי מעצמי, בחינת דוד, שאני מעיר את השחר ואין השחר מעיר אותי, שלא למדתי ממעשיו הרעים, שלא הוצרכתי ללמוד ממעשיו הרעים לעשות להיפך כמו כן מצות, כמו שהוא עושה עבירות בהתלהבות, א"כ אין צורך בעשו בעוה"ז כלל כמו שלא היה צריך יעקב את לבן.

(פרי חיים' מרבינו חיים יעקב מקאמרנא)

אפשר לפטור ממנו אלא ביראה חיצונית, שידע ענשי גיהנם ומיריות מר ממות יעמום על כל עבירה ירד מנכסיו וימותו בניו. ויש יראה דקה מזה, שירא שירד מנמקום החיים תורה ומצות למקום המיתה והחשך, שיסתלק ממנו הקדושה והחיים. ויש יראה עלאה שזה עיקר החיים ואז מקבל הכל באהבה. ולכן בכל ויירא שבתורה שני יודי"ן, חד נחה שבא ממילא מוטבע, וחד יראה שאדם בוחר בחיים. ויעקב כשירא יראה חיצונית ויצר לו על זה.

(היכל הברכה' מרבינו יצחק אייזיק מקאמרנא)

**וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב אֶל בִּיתוֹ וְאֶל כָּל אֲשֶׁר עִמּוֹ
הֲסֵרוּ אֶת אֱלֹהֵי הַנֶּבֶךְ אֲשֶׁר בְּתוֹכְכֶם
וְהִשְׁתֵּרוּ וְהַחֲלִיפוּ טְמִלְתִּיכֶם (לכ ב).**

רצה לומר ויאמר השכינה אל ביתו בכלל עולם העשיה שנברא במהרה בימינו, ואל כל אשר עמו היינו כל ישראל הקדושים שהשראת השכינה בהם והם רבוקים בהשכינה הקדושה, ואמרה להם הסירו את אלהי הנכר אשר בתוכם שזהו עבודה זרה, כמו שכתב רבינו הקדוש רבי אלימלך זלה"ה איזו עבודה זרה, עבודה שהיא זרה לך והוא גאווה גדולת רמות רוח ישות של מיוחסים. עוד שמעתי מאאמור"ד זלה"ה ששאל אחד את הרב איש אלקים קדוש יאמר לו רבי דוב בער ממערצין [ממעזרייש] זלה"ה, כתיב שיאשיה המלך ששרף כל עבודה זרה שנמצא בהיכל ה' וכן המזבחות אשר עשה מנשה מלך יהודה בשתי חצרות בית ה' (עין מ"ב כג יב), והקשה לרבו הג"ל, היאך יכול להיות שמנשה מלך יהודה שעשה כל כך תשובה גדולה כידוע מרו"ל (פטהרין ק.), א"כ למה לא הוציא מהיכל העבודה זרה זו, כי זהו עיקר הפגם של הקדושה. והשיב לו אתה בעצמך הסרת עבודה זרה שלך מלבך ודברי פיו חכם חן.

וזהו שאמר הכתוב הקדוש כאן ג"כ שהשכינה אומרת אז לישראל בניה הסירו את אלהי הנכר אשר בתוכם, ועוד והטהרו את הגוף שיהיה קדוש וטהור, והחליפו שמלתיכם שהוא הגוף הגשם של אדם שהוא רק בחינת לבוש של עיקר האדם אמיתי שהיא הנשמה, ועל לבוש גוף הזה אמרה והטהרו אותו ע"י קדושה וטהרה והוא, עד שתחליפו אותו ויהיה גוף חדש, כנודע שע"י מצות ומעשים טובים מדות טובות מתוך תורה ועבודה נתחדש הגוף של אדם בר ישראל בלבוש חדש ממש. כדאיתא (עץ חיים שער ק"ג פ"ה) ע"ש.

(בן בית' מרבינו אליעזר צבי מקאמרנא)

שולחן הטהור

לקט הלכות מספר 'שולחן הטהור' וזר זהב' לרבינו יצחק אייזיק מקאמרנא זי"ע

זמן הנחת תפילין. סימן לו

ד. קטן אסור להתחיל להניח תפילין אלא ביום דמישלם ליה שלש עשרה שנה ויום אחד:

~~~~ זר זהב ~~~~

דמי עיז פניו לעבור על דברי רבן של כל בני הגולה רבינו משה (סעי' ג) שכתב וכן נהגו ואין לשנות^א, וכן הוא עפ"י קבלת אור שבעת הימים מרן האלקי האר"י זצ"ל^ב, וכן צוה לינהוג מורי דודי רבינו צבי מזידיטשוב, ואסור לשנות כי הוא פגם גדול, ועליו נאמר (קהלת ב יד) והכסיל בחשך הולך^ג:

~~~~ מסגרת השלחן ~~~~

א. בשו"ע ס"ג - חייב אביו לקנות לו תפילין לחנכו. הגה - ו"א דהאי קטן דוקא שהוא בן י"ג שנים ויום אחד. (בעל העיטור) וכן נהגו, ואין לשנות (דברי עצמו). וכתב המג"א (סק"ד) - ו"א, דוקא מקודם לכן אין מניחין. וביאר המחצית השקל - ר"ל שלא תטעה דכוונת י"א קאי ע"ד הרב"י שכתב שאביו חייב לקנות כו', ועל זה אמר י"א דווקא בן י"ג אבל קודם לכן אינו חייב אביו לקנות לו, אבל אם ירצה רשאי להניח, קא משמע לן מ"א דכוונתו דקודם לזמן זה אסור להניח. וכן בדרכי משה (אות ב') כתב - והמנהג כדברי בעל העיטור (הל' תפילין ח"ז סא ע"ג)

שאין הקטנים מניחין תפילין עד שיהיו בר מצוה דהיינו בן שלש עשרה ויום אחד. וע"ע באות חיים סק"ה.
ב. כמבואר בע"ח (שער הנסירה פ"א) בא"ד - אבל כשהוא בן י"ג שנים ויום אחד שאז מושפעין בו חו"ב חו"ג [שהם סוד הד' פרשיות של תפילין], שהם ד' מקיפין מלובשין בבניה, ואח"כ נכנסין בראשו, ואז חייב במצות ומניח תפילין, ע"ש.
ג. וכ"ה לקמן בשוה"ט סימן רכה ס"ה, ובפי' פני זקן ומעשה אורג ברכות פ"ג מ"ג.

משיב שלום

פסקי הלכות ושו"ת מרבתינו זי"ע

פסק הלכה מרבינו הגה"ק רבי יצחק אייזיק מקאמרנא זי"ע"א שקיבל מהמגיד ממעזריטש זי"ע"א

לרגל יומא דהילולא של המגיד ממעזריטש זי"ע"א י"ט כסלו

בענין נשמת הפרק של הכנף של העוף המחובר לגוף

איתא בשו"ע (י"ד סימן נג ס"ג): נשמתו אנפיו, אפילו אחד מהם, מעיקרו, חוששין שמא ניקבה הריאה, וצריך לנפחה לברקה אם היא שלימה, כשרה, ואם לאו, מריפה. ופי' הפר"ח (סק"ה) שקאי על העצמות הקטנים ששוכבין על הריאה מבחוץ שדומים לסכינים ואם לאו כשירה עי"ש. עיין עוד בדרכי תשובה (פקמ"ו).

ועל זה מביא בדעת תורה למהר"ם מברזאן (הל' מריפות סימן נג סעיף יז) וז"ל: והועד לפני בשם הרה"ג המקובל מוהר"א ז"ל מקאמרנא, שקבלה בידו שהיה עובדא בבית מדרשו של מרן הגה"ק רבי בער ממעזריטש זצ"ל, בעת שהיו שם תלמידיו גדולי ישראל, שנשמת הפרק של הכנף המחובר לגוף, והמו"צ שבעיר סמך על דעת הפרי חדש (סק"ה) הנ"ל והכשיר, וערערו עליו הגדולים, ורבם הגה"ק הנ"ל החזיק ביד המו"צ ויצא בהיתר ומעשה רב (וסיפר עוד בזה ענין נפלא ולא אוכל לכתוב מפני פריצי עמינו), ולכן מי שהורה להקל בהפסד מרובה וצרכי שבת אין מוניחין אותו, ועיין בשו"ת זרע יצחק סי' כ"ו דלשיטת מהר"ח וסייעתו מכל שכן דיש להקל בנשבר פרק ג' של הכנף סמוך לגוף אפילו ביש עוקץ, עכ"ל.

ממעזריטש שהובא שם בקיצור, והרב הגה"צ רבי אייזיק מקאמרנא ז"ל פסק כן להלכה למעשה בכל עת מצוא, באמרו שהוראת אדמו"ר ממעזריטש מכריע אצלנו, ולא רציתי לכתבו בחיבורי לכל ינתן יד וכו', אבל עכ"פ מאז נגמר בדעתי שהגם שאי אפשר להורות כן מכל מקום עכ"פ חזי לאצטרופי, ואני כתבתי שם בסק"ז רק שאם הורה מי להקל בהפסד מרובה וצרכי שבת אין מוניחין אותו ולא להורות כן, אבל עכ"פ יש לצרפו לספק ספיקא, ובכך רמותי בסקי"ז לשו"ת 'זרע יצחק' סי' כ"ו שפסק לצרף דיעה זו לספק ספיקא, (והספר הזה הוא מהגה"ק אבר"ק אוליינוב ובהסכמות מהגה"ק אבר"ק ראפשיץ ורבי צבי מזידיטשוב ועוד גדולים וצדיקים העידו על גדולתו וקדושתו נפלאות, והגה"ק אבר"ק צאנו היה שואל אצלו ע"ש סי' א', ובהסכמתו העיד עליו שהיה אדם גדול בענינים גאון וצדיק), ובכל התשובה ההוא שנה ושלוש כמה פעמים לצרף דיעה זו לספק ספיקא, והעלה שגם דעת התשב"ץ כן הוא עיין שם.

בספר מנחת יוסף (מהרה"ג ר' יוסף פרענער מבריסק, קונטרס התשובות דף קפא) כתב וז"ל: והגאון המחבר (המהרש"ם) הודיעני על ידי מכתבו הסיפור הנפלא הזה, שהפסק היה מהתעוררות עולם העליון, ולא ניתן להתפרסם.

בהשקפת דעת תורה הוסיף וז"ל: ולא אכחד כי מעולם לא עלה בלבי לסמוך על זה הפירוש לצרף דעתם, עד שהועד לפני העובדא

הרה"ק רבי ברוך בן רבי יחיאל ממעזיבוז זצ"ל י"ח כסליו תקע"ב

צור מחצבתו ותולדותיו

עיר וקדיש מן שמיא נחית, רבינו הקדוש אור שבעת הימים, מרן רבי ישראל בעל שם טוב זיע"א, אשר גילה רזי דרך העבודה, ולאורו נילך וניסע עד ביאת הגואל. בן ובת השאיר אחריו רבינו הבעש"ט, בנו הוא הרה"ק רבי צבי הירש מפניסק זצ"ל, בתו היא הרבנית המפורסמת מרת אדל ע"ה, בעלה היה הרה"ק רבי יחיאל זצ"ל, ונולדה להם ב' בניים ובת אחת, הבן הראשון הוא הרה"ק רבי משה חיים אפרים זצ"ל אב"ד סאדליקאב, בעל ה'דגל מחנה אפרים', מראשוני מעתיקי השמועה מתורת זקינו הבעש"ט, והבן השני הוא הרה"ק רבי ברוך זצ"ל ממעזיבוז, הבת היא הרבנית מרת פייגא ע"ה אשת הרה"ק רבי שמחה זצ"ל, בן הרה"ק רבי נחמן מהורדענקא זצ"ל.

לערך שנת תקי"י נולד רבי ברוך בעיר מעזיבוז, ונקרא שמו בישראל ברוך, על שם זקינו אבי אביו של רבי יחיאל, כעשר שנים עד ליום הסתלקות זקינו ביום הראשון דחג השבועות תק"כ, עוד זכה לראות ולהתגדל בצילא דמהימנותא, בצל האילן הגדול זקינו הקדוש, אע"פ שמעט שנים הכיר את זקינו הקדוש, מ"מ החשיב עצמו כל ימיו לתלמיד ותיק של זקינו הקדוש, ואף זקינו הקדוש חיבבו והעריצו והפליג בשבחיו כאחד הגדולים, אחר הסתלקות זקינו הקדוש, היה סמוך על שלחן אביו רבי יחיאל, ובהגיע לגיל המצוות היה בקי ברוב חלקי התורה כאחד מהגדולים.

נישואיו

בעיר אוסטרהא היה גביר אחד מפורסם, ושמו רבי טוביה הגביר, ולו בת צנועה וחסודה שהגיעה לפירקה, ודיברו בו נכבדות עם הבחור כליל המעלות רבי ברוך, אך הדבר התעכב זמן ועידינים, עד שבאחד מהימים נכנס זקן תלמידי רבינו הבעש"ט ומגדולי מעתיקי השמועה, רבי יעקב יוסף זצ"ל מפולנאה בעל ה'תולדות יעקב יוסף', בעובי הקורה להוציא השידוך לפועל, ובאחד הימים שלח להביא את הרבנית מרת אדל ובנה רבי ברוך, אל העיר אוסטרהא ולגמור השידוך בכי טוב, בינתיים בהגיעו שם נתעכב השידוך עוד מעט, והרבנית מרת אדל הניחה עצמה לישון, בינתיים גמר הרה"ק מפולנאה השידוך בבית הגביר רבי טוביה הנ"ל, וכשחזר הרה"ק מפולנאה להרבנית להודיע לה על גמר השידוך קידמה אותו בברכת 'מזל טוב', באמרה לה: שאביה הקדוש כבר הודיע לה בחלום על גמר השידוך, באמרה לה: זהו זיווגו מן השמים. הגביר רבי טוביה הנ"ל הבטיח לתת נדוניה ולכלכל ולזון את בתו וחתנו, כל ימי חייו, אך נתגלגל עליו מזלו ומיד לאחר נישואיו נתרושש מכל נכסיו, ולא היה לו במה לשלם את התחייבותו, אך לא יתן לעולם מוט לצדיק, ונתוודע הדבר לבעל תשובה הדוקטור גארדאן הרה"ק רבי אהרן זצ"ל מגדולי תלמידי רבינו הרה"ק רבי דוב בער זצ"ל המגיד ממעזיבוז, ובכל שבוע ושבוע הביא לבית הגביר רבי טוביה, די ממון לכלכל את רבי ברוך נכדו של רבינו הקדוש, הדבר נתוודע אחר

מבאר רבותינו

גדולת נשמתו

סור מרע ועשה טוב (תהילים לד טו), מה שהזהיר מרן על העוסקים בחכמה זאת חכמת אמת, לשם אל אמת ב"ה וב"ש, השורש לימוד תורה לשמה זהו קיום העולם וחיות נפש הישראל, לימוד התורה מזון הנפש והנשמה, כי בלימוד התורה יהיה לך מזון בגן עדן ובעולם הבא, שביעות הנפש מאור הנשפע מטל השמים, ושעשוע הנשמות בגן עדן אי אפשר לבאר בכתב גודל החדווה והשעשוע והנועם. וכל זה אי אפשר באין פנים אלא על ידי התורה תורה לשמה, כי מאש ומים דאצילות נעשה הרקיע שעל גבי גתא, ושיעור זה הרקיע מכין כנגד הגן ולא יותר, ובוה הרקיע יש ארבע גוונים, חוור, סומק, אוכס, ירוק, ובאלו הארבע גוונים שבארבע רוחות, יש בו ארבע פתחים, ובכל הפתחים יש נהורין כפי אותן הגוונים, כי יש שנטה נפשו לאהבת השם יתברך מאוד, ומלאך מיכאל עזרו שינצל מפגעי עולם הזה ברשות השם הנכבד והנורא, וזכה לגוון חוור, ובוה הגוון חוור הלך מוריני הרב ישראל בן אליעזר עם נכדו הקדוש רבי ברוך, וכיוצא בהם צדיקים אלפים ורבבות, שסבלו בעולם הזה יסורים וצרות ודוחק וחרופין וגדופין והלבנת פנים וחלישות דעת, על ידי רשעים גמורים שאין להם חלק באלוקי ישראל, הם והשמחים עמם והשומע להם ואינו מוחה במסירות נפש, וכל רדיפות ארורים אלו אחר מי שלומד התורה ביחודים ובארז עליון תורה לשמה באהבת ישראל ובהכנעה אמת.

'נתיב מצותיך' נתיב התורה ששיל א א (לרבינו יצחק אייזיק מקאמרנא זיע"א)

הסתלקות הדוקטור גארדאן, כשחותנו לא נתן לו את הצטרכותו השבועית כדרכו, ומיני אז שררה העניות בבית רבי ברוך ומטה לחמו נשבר עליו, אך בעבודת ה' לא גרע אצלו מאומה מקודם, ועלה מעלות רמות בתורה ובעבודה.

אחר כמה שנים נסתלקה זוגתו על פניו, ונשא בזו"ש את הרבנית סימא חשיא ע"ה בת הרה"ק רבי אהרן מטיטוב זצ"ל בן הרה"ק רבי צבי מפניסק זצ"ל בן רבינו אור שבעת הימים הבעש"ט, אשר בזיווגה הראשון היתה אשת הרה"ק רבי צבי מקאריסטשויב זצ"ל נכד בעל הרה"ק רבי מנחם נחום מטשערנוביל זצ"ל בעל ה'מאור עינים', הרבנית הביאה עימה ילדיה מזיווגה הראשון ורבי ברוך גידלם והשיאם כשאר בניו.

רבותיו

בימי שבת רבי ברוך בעיר אוסטרהא, דבק בצל הרה"ק רבי פנחס מקוריץ זצ"ל שהיה אז איתן מושבו שם, וכן היה נכנס ויוצא בבית הרה"ק רבי יעקב יוסף בן רבי יהודה זצ"ל המגיד מאוסטרהא, בעל מחבר הספר 'רבי ייב"י', כן נסע פעם על שבת קודש אל הרה"ק בעל ה'תולדות יעקב יוסף' בעיר פולנאה, ובעל התולדות יעקב יוסף כיבדו מאוד

ולא רצה לישוב עד שהוא ישב מקודם, וכן הראה לו במשך יום השבת הרבה דרכי קירבה והערכה, גם נתקשר בקשר אמיץ עם הרה"ק רבי מנחם מנדל מוויטעפסק זצ"ל בעל ה'פרי הארץ' אשר בסוף ימיו איווה למושב לו בארץ הקודש כידוע.

איש על העדה

כבן שלושים שנה היה בעת שעבר לגור בעיר טאלטשין, ועד מהרה נתפרסם שמו הגדול בכל הגלילות לצדיק ומפורסם, ורבים השכימו לפתחו, הנהגתו היה בדרך הרחבה דרך מלכות, ארמון מפואר בנה לעצמו, אחר כמה שנים העתיק משכנו לעיר מולדתו, הלא היא עיר מעזיבוז, על מקום זקינו הקדוש, משם נפוצו מעינותיו חוצה, וגדולי החסידים שיחרו לביתו לינוק מן הבאר מים חיים.

בין צדיקי הדור שנסעו אליו היה רבינו הגאון הקדוש רבי צבי הירש מזידטשוב זיע"א בעל ה'צבי לצדיק', הוא גם הביא את רבו רבינו הרה"ק רבי יעקב יצחק הורוויץ זצ"ל החוזה מלובלין לביקור אצל רבי ברוך, ומסופר שפעם אחת נסע הוא ועוד חבר אחד על שבת קודש אצל רבי ברוך במעזיבוז, בערב שבת קודש אחר שרבי ברוך טיהר עצמו בסילודין אחר הטבילה, והתכוון לומר שיר השירים, נתחבא רבינו מוהרצ"ה עם חבירו מתחת לערימת בגדים שהיה שם בחדר, כדי לשמוע ולראות עין בעין את עבודת הקדש בעת אמירת שיר השירים, ויהי כאשר התחיל רבי ברוך לומר שיר השירים בהתלהבות ובהשתוקקות ובדביקות, הרגישו ממש איך שאש גדול מלהטת בתוך החדר, וכשאמר רבי ברוך הפסוק 'ידגלו על אהבה סמכוני באשיות רפדוני בתפוחים כי חולת אהבה אני' (ב ה), ברח חבירו של מהרצ"ה מהחדר כי לא יוכל לסבול האש הגדול והנורא, אך רבינו מוהרצ"ה התחזק ונשאר בתוך החדר, וכשאמר רבי ברוך 'אני לדודי ועלי תשוקתו' (ז יא) הרגיש רבינו מוהרצ"ה שכמעט עוזב הוא את העולם מגודל התפשטות הגשמיות, אך התחזק ואמר יעבור עלי מה ואני אשאר כאן עד סוף אמירת שיר השירים, ונשפע עליו רוח ממרומים להחזיק עצמו עד סוף אמירת שיר השירים, ובכל ימיו אמר רבינו מוהרצ"ה שבכל פעם בעת נפילת המוחין וכדו', מזכיר הוא עצמו אותו מעמד, שהיה כמו מעמד הר סיני הקולות והלפידים וקול השופר, ובוה הוא מחזק עצמו לעבודת ה' מחדש.

הסתלקותו

שנת תקע"ב ראו מתלהכותו ודרכיו שזהו שנתו האחרונה עלי אדמות, וביום י"ח כסליו תקע"ב, והוא כבן ס"ב שנים נסתלק מן העולם, ונטמן ליד קבר זקינו הקדוש במעזיבוז.

השאיר אחריו ג' בנותיו, הרבנית חנה חיה אשת רבי יצחק ממעזיבוז זצ"ל בן הרה"ק רבי יוסף מיאמפאלא זצ"ל בן המגיד מולאטשוב זצ"ל, הרבנית ריזל אשת רבי דוב בער מטאלטשין זצ"ל בן הרה"ק רבי שלמה מקארלין זצ"ל, הרבנית אדל אשת רבי יעקב פנחס בן הרה"ק רבי אברהם דוב מחעמלניק זצ"ל.